Anul LXXIX Sibiu, 31 Octomvrie 1931 Nr. 77—78

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Telegraful R

Organ național-b

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

La situație

Răsună aerul de tânguiri în toate părțile. Plugarii au bucate, dar le lipsește numărarul pentru provederea cu alte lucruri trebuincioase; industriașii și meseriașii nu au de lucru; negustorii nu-și pot desface marfa și tânjesc și ei, necirculând pe piață banii ce mijlocesc desfacerea articolelor de trai.

E mai bună oare soartea salariaților? Reducerile de salare și plata lor din Paști în Rusalii dau dovadă de soartea lor.

Trăim lume grea și ne întrebăm: Cine e doftorul? Când vine doftorul ce poate vindeca criza? Căci e lucru clar: trebue să aibă și criza noastră un doftor, și trebue să se vindece odată și criza aceasta.

Cine e doftorul?

Inainte de a da răspuns acestei întrebări, trebue să cunoaștem originea boalei noastre economice.

Mulțimea aruncă vina pe răsboiul trecut. Răsboiul a cerut multe sacrificii de vieți și averi. Povara acelora apasă azi asupra umerilor noștri și ne secătuesc pungile. Leacul, după această părere, e resignarea, împăcarea cu soartea. Apărătorii părerei strigă deci: Vino, timpule, și ne vindecă, treci cu greutățile tale, ca să putem răsufla mai liber!

Părerea are temei. Căci timpul totdeauna a fost și este mare doftor. Vindecarea economică totuș nu atârnă numai dela timp. A ne încrede timpului, și a nu intreprinde nimic pentru sanarea crizei, înseamnă a ne pune capul în pământ și a aștepta să ne cadă mura în gură. Numai orbii, șchiopii și alți nefericiți se înșirue pe marginea drumurilor și așteaptă milă dela trecători...

Cine ne-a aruncat în criză și cum s'a născut ea? In criză ne-a arunçat, nu-i vorbă, și răsboiul, dar în cea mai mare parte *am adus-o noi în țara noastră.* Sarcinile răsboiului, pe lângă sarcinile ce ni le-am cauzat noi după răsboi, sânt aproape o nimica toată. Ne sânt în vie memorie excesele în care a căzut publicul nostru după răsboi. Sub imboldul bucuriei că acum românul e singur domnitor în noul stat, publicul de după răsboi mereu îș petrecea și mereu benchetuia. Piața abundentă în numerar, banii se câștigau ușor și nu lipseau din punga românului. De creditori nu-i păsa și făcea datorii. Doar acum el e stăpân în casa sa și nimene nu cutează a se apropia de el cu bățul când puterea este în mâna dânsului. S'au și înglodat mulți în datorii mari. Mentalitatea atunci era cam aceasta: Cum datoriile de mii înaintea răsboiului le-am putut plăti cu prețul unei vaci, nici acum nu îmi pasă de 30—40,000 datorii ce le fac. S'a avântat deci publicul la operații de împrumuturi, fără a-și face socoteala că oarecând se va întoarce lucrul, și datoria ce se poate plăti azi cu prețul unei vaci, va cere mai târziu prețul unei averi întregi. A venit și pacostea luxului la mijloc, și alte păcate costisitoare. Sătencele au început a se orășeni. Nu le mai trebue opinci, nici țundră. Doar trăim în egalitate, și e vremea să fie odată «domn» și țăranul. Spesele creșteau, au trebuit să crească și datoriile, căci nici o povară mai grea nu este pe om, decât patimile care se încuibă în sufletul lui cu greutate de plumb. E adevărat că unii au făcut datorii cu scop de câștig, procurând pământuri a cărui preț era umflat, dar mulțimea s'a înglodat foarte ușuratic în datoriile ce acum îi amărăsc viața.

La ce să sporesc însă scrisul? Nu vreau decât să constat erorile făcute, ca să ajung la unele concluzii care ar putea duce la sanarea crizei ce ne sufoacă.

Trăim în criza ce ne-am cauzat-o noi cu pornirile rele și de multeori străbătute de duh contra dumnezeirii, și nu avem a face cu o plagă trimisă asupra noastră de Cel de sus, cum a fost bunăoară potopul sau focul ceresc ce s'a trimis asupra Sodomei să o nimicească.

Cumcă avem de a face cu criza a cărei vină o purtăm noi, cea mai bună dovadă e abundanța în roadele îmbelșugate ale câmpurilor. Dacă nu avem de a face cu plăgi cerești, apoi și mijloacele stau în mânile noastre. Se cere numai a ținea, în activitatea noastră, seamă de sfaturile sănătoase ale minții și de îndemnurile bune ale sufletului neprihănit. Din risipitorii de după răsboi să ne prefacem în persoanele ce muncesc cu sârguință și știu prețuì câștigul, pe care cu mare greu pot pune mâna în timpurile noastre. Să se desbare deci toată suflarea de apucăturile modei propagatoare a luxului nebun.

Scopul vieții nu e «traiul bun», ci scopul vieții e a muncì ca să trăim, dar să nu împedecăm în agonisita lor pe alții, ferindu-ne ca de foc a le face rău

FOIȘOARA

Impresii din Marocul francez

de **Dr. G. PREDA,**
vicepreședinte al „Astrei"

[Sfârșit]

Sub învălișul islamului, găsim încă o religie berberă, unde trăiește cultul izvoarelor, al grotelor, arborilor, al geniilor. Influența Marabuului este mare. Au povestiri, legende (istorisite în piețe și târguri) și o literatură, care se îmbogățește mereu. Au o artă populară (este drept, frustă dar) destul de robustă și care se manifestă în edificările „Kasbahului" țesătura covoarelor, gravarea cuprului, etc, iar în orașe mai mari prin monumentele alhomade.

Mișcarea de arabizare, atât prin influența religioasă și juridică a Coranului, cât și prin cea politică a Maghezenului este destul de înceată astăzi.

La amestecul arabo-berber vine să se adaoge cel arabo-negru. In adevăr apropierea Sudanului face să găsim în această țară, foarte mulți negri. Acești negri cultivatori sau sedentari, trăiesc mai ales prin insulese sau oazele nordului și sunt dominați de nomazi.

Religia negrilor, ca și aceea a berberilor arabizați, este cea a islamului. Acesta din urmă este bazată mai întâi pe Coran, care constituie, precum știm: biblia, evanghelia, catechismul, codul civil și penal, cartea constitutivă și apoi pe conversațiile profetului, numite „Sounna".

Coranul, precum știm, proclamă monoteismul fără sacramente religioase, numai cu 5 obligații fundamentale: *a)* nu este de cât Dumnezeu și Mohamed; 2. obligația a 5 rugăciuni zilnice; 3. plătirea impozitului de purificare a bunurilor; 4. abstinența de a mânca, bea și fuma în zilele Ramadanului; 5. pelerinajul la Meka.

„Sounna„ conține preceptele Profetului și a celor 4 califi ortodoxi.

Creștinismul, sub forma catolicismului și protestantismului, a pătruns la ei. Propaganda se face prin evanghelești și franciscani.

Evreii reprezintă în Marocul francez încă un element important, dar puțin asimilat. Locuiesc în cartierele numite „melah" și se ocupă cu comerțul.

Populația europeană este formată în majoritate de francezi. La 4.200.000 locuitori indigeni avem aproape 100.000 europeni, din cari 66.000 francezi.

Dacă în regiunea stepelor avem 5 locuitori pe km. p., la câmpie ajunge până la 40 pe km. p.

Cercetând mai de aproape *genurile de viață* ale indigenilor, vedem, că ele sunt diferite.

Maroçanul dela munte își are orizontul său mărginit la muntele și și valea vecină. Activitatea sa se arată în cultivarea micilor loturi libere, așezate în terasă și împrejmuite cu pietre sau „seguias". Aceste mici oaze furnizează cerealele necesare (porumb, orz și câteva legume). Pe pantele muntelui crește: măslinul, migdalul și nucul. Acești munteni au turme de oi, iar drept locuințe niște cabane, încunjurate de terasele de cultură menționate mai sus. Câte odată găsim la munte și sate așezate în terasă. Casele de piatră, lipite una de alta și suprapuse, seamănă unui roiu ieșit spontan din pământ.

La câmpie și în regiunea atlantică suprafețele cultivabile sunt mai întinse. Indigenul trăiește aci după gradul de bogăție și civilizație. Unii stau încă sub cortul format din pielea de capră, alții în colibe țuguiate numite „noula", alții, în sfârșit, în case de piatră. Aici domnește, totuși, un seminomandism, ceeace devedește că nu există o fertilitate mare a terenului și că economia pastorală depășe-

și ținând la porunca evangheliei ce zice: Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemene, (Luca 6, 31).

Eată răspunsul la întrebarea: Cine e doftorul nostru în vindecarea crizei economice? Marele doftor, nu e altul decât Mântuitorul lumii, Domnul nostru Isus Hristos, și Evanghelia predicată de Hristos. Când vom da la o parte lăcomiile, certele, procesele în care fără motive serioase ne înglodăm și când vom fi pătrunși de duhul sfinteniei ce ni-l predică în toate zilele biserica strămoșească, vom ieși cu biruință din criza ce ne stoarce puterile în timpul de față și vom intră în normalitatea vieții.

De aceea femeile noastre să se întoarcă la viața familiară de altădată, când altarul vieții creștine era mult respectat. Bărbații, la rândul lor, să o rupă cu egoismul ce-i desparte pe unii de alții și să se întoarcă la dreptate și adevăr, în câștigul lor, și în întrebuințarea lui.

Aceasta e politica economică de care n'am prea auzit vorbindu-se în feluritele combinații ce zi de zi le făuresc bărbații politici. Prea puțin se cugetă la preceptele religiei, când făuresc planuri. De aceea ostenelile lor sânt zadarnice.

Nu vreau să apar ca apostol religios, dar cred că la combaterea crizei economice cele mai ducătoare la scop principii sânt cele ale religiei; economistul care nu ține seamă de principiile religiei la statorirea proectelor sale de sanare economică, scopul nu și-l ajunge. Prot. *Vasile Gan.*

Organizați Oastea Domnului

Adunarea generală a Secției Sibiu, a Asociației Clerului „Andrei Șaguna"

Preotimea ortodoxă română din Arhiepiscopia noastră, organizată în cadrele Asociației clerului «A. Șaguna» și-a ținut adunarea generală în ziua de 20 Octomvrie c. în Sibiu.

La ora 9 s'a oficiat sfânta Liturghie cu chemarea Duhului sfânt în sobor în catedrala mitropolitană, pontificând P. S. Sa Arhiereul Vasile înconjurat de 6 preoți și 2 diaconi. Predica ocazională și foarte instructivă despre renașterea sufletească și morală, a ținut-o P. C. Sa T. Scorobeț, consilier arhiepiscopesc. Răspunsurile la sfânta Liturghie le-a dat corul Academiei teologice sub conducerea prof. C. Popa.

La sfânta slujbă a asistat și P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* însoțit de consilierii arhiep. și mitropolitani.

La ora 11, preoțimea în număr de aproape o sută se adună în Aula Academiei teologice, unde prot. E. Cioran în calitate de locțiitor de președinte, deschide adunarea, prin o vorbire potrivită momentului și împrejurărilor de astăzi pentru biserica noastră și slujitorii ei. Aduce elogii P. S. Sale Dr. A. Crăciunescu actualul secretar general al cultelor, care a condus Secția clerului dela înființare și până astăzi cu tot devotamentul. Salută pe I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și pe P. S. Sa arhiereul Vasile.

Ia cuvântul I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, spunând, că se bucură ori de câteori vede preoțimea întrunindu-se în organizația pe care i-a dat-o și care tot mai mult pătrunde în conștiința preoțimei. Vremurile de astăzi obligă preoțimea să se întrunească cât mai des, manifestând o solidaritate cât mai indistructibilă, obligată fiind să stea trează la postul ei, la misiunea ei, apărând biserica. In aceste silințe ale preoțimei I. P. S. Sa nu este numai alături de ea, ci va sta în fruntea ei descoperind toate primejdiile care amenință biserica. Preoțimea să pășească cu toată demnitatea, cu toată îndrăsneala pentru dreptele revendicări — căci nu este un element improvizat în viața acestui neam, ci factorul care i-a păstrat viața și ființa lui. Bisericii strămoșești și slujitorilor ei, nu aparține numai trecutul cu glorie ci le aparține și viitorul acestui neam pe care l-a crescut.

Fiind timpul înaintat, conferința dlui I. Beleuță se amână pentru ora 3, și se ia în desbatere salarizarea preoțimei fiind raportor rectorul academiei N. Colan. D-Sa arată, că situația Bisericii noastre și a slujitorilor ei în ceeace privește sprijinul material din partea Statului s'a înrăutățit în timpul din urmă din cale afară. Această situațiune, preoților le este așa de cunoscută, încât nu are nevoie de o expunere largă. Avem o întreagă literatură în aceasta privință; literatură pe care nu noi am provocat-o ci alții; noi căutăm să ne apărăm drepturile. Asociația clerului «Andrei Șaguna» a căutat mereu să pună în cunoștință de cauză pe acele organe cari sunt chemate să lecuiască aceste rane. Știți cu toții că Asociația a publicat vr'o trei broșuri. Conducătorii statului credeam că-și vor da seama odată de misiunea mare pe care o are Biserica pentru neamul nostru. și o vor ajuta după cuviință în strădaniile ei nobile. Nu avem însă bucuria să constatăm acest lucru. Ba mai mult, năcazurile s'au adâncit și mai tare și acum trebue să o reclamăm din nou cu toată energia drepturile de cari a fost văduvită Instituția care a creiat statul.

Propun deci spre aprobare următoarea moțiune în 2 chestiuni: 1. curba cea nouă:

MOȚIUNE

Preoțimea ortodoxă română, conștientă de înaltele sale îndatoriri față de biserică și față de stat, deopotrivă, a fost totdeauna simțitoare față de porunca jertfelniciei pe care au cerut-o aceste nevoi dela toți slujbașii instituțiilor publice.

De aceea a acceptat de bună voie, cu resemnare și curba de sacrificiu la modestele salarii pe cari le-a avut dela stat — neînțelegând să refuze o jertfă pe care au suportat-o toți slujbașii publici ai țării.

Ea înțelege și actualele greutăți financiare prin care trece statul român și e gata oricând a suporta noui sacrificii, solidară cu toți ceilalți salariați ai statului.

Nu înțelege însă, ca seria de nedreptăți pe care a îndurat-o până acuma, să sporească cu încă un act de nedreptate ce i se face prin recenta lege, care impune o nouă amputare de 12% la salariile neînsemnate ale clerului român.

Și nu înțelege aceasta, pentrucă ea se aplică numai la salariile preoțimei, care a fost și este și astăzi cea mai slab retribuită din partea statului, câtă vreme statul nu s'a atins cu acest prilej de retribuțiunile celorlalți salariați ai săi.

Recenta dispoziție a Ministerului de finanțe, comunicată autorităților bisericești cu adresa Nr. 137897/1931 a On. Minister al Cultelor, este cu atât mai crudă, cu cât ea dispune micșorarea retribuțiunilor preoțești cu 12% retroactiv dela 1 Ianuarie 1931.

Această dispoziție profund nedreaptă, jignitoare, care arată disprețul statului față de instituțiunea păstrătoare de neam și lege cât și față de slujitorii ei, a produs o legitimă tulburare în sânul preoțimei noastre și în același timp o profundă desamăgire sufletească văzându-se tratată în mod atât de vitreg în mod atât de înjositor față de ceilalți slujbași ai statului.

De aceea preoțimea noastră, conștientă pe deplin de marile sacrificii ce le-a adus și le aduce statului și neamului în trecut și astăzi, mai ales în împrejurările date — protestează cu toata tăria împotriva acestui tratament nedrept și cere On. Guvern să revină asupra ultimei dispoziții și să nu-și mai bată joc prin micșorarea retribuțiunilor, aproape insuficente și pentru cea mai modestă viață.

In același timp, preoțimea care insistent ca On. Guvern să la alspodispoziții, ca modestele salarii ale preoțilmii, în restanță de aproape 6 luni de zile, să fie achitate cât mai urgent, iar pe viitor să se achite deodată cu ale celorlalți funcționari ai statului.

ște pe cea agricolă. Fiecare trib sau o parte din el se deplasează în căutarea pășunilor neepuizate. Regimul proprietății este încă colectiv. Acest seminomadism face transiția între sedentarii și nomazii complecți din Marocul central (Beni Meskine).

Păstorii din Atlasul mijlociu se deplasează după anotimp. In vară și imediat după trecerea zăpezii de pe înălțimile munților, vin aici cu turmele. In satele din văi rămân numai familiile lor pentru cultivarea cerealelor și culegerea fructelor.

In Octomvrie părăsesc munții și vin să facă arăturile de toamnă și apoi pleacă cu turmele în câmpiile din N. și S., unde începe să crească iarbă nouă.

Pe adevărații nomazi îi găsim dincolo de înălțimile Atlasului. Aceștia se deplasează căutând pășune în direcția razei mari. Triburile pleacă în caravane întregi, cu corturi, cu oi și cămile. Acești nomazi sunt considerați ca seniorii deșertului.

Deși Marocul este o țară rurală, în care bogăția principală este agricultura și creșterea turmelor, totuși, are orașe cu renume universal.

Situația acestor orașe corespunde ordinei geografice, istorice și economice.

In aceste orașe se găsește reunit Marocul de Nord cu cel de Sud și Marocul de munte cu cel de câmpie. Tot prin orașe se arată tendința indigenilor de a ieși din izolare și de a avea debușeuri.

Putem considera sub acest raport 3 regiuni urbane: una la Nord cu Taza, Ouezan, Mekneș și Fez; alta la Sud, cu Marakesch, Demnat și Taroudat; vine apoi coasta Atlanticului și Mediteranei, cu Melila, Agadir, Casablanca, Rabat, în sfârșit orașele pentru relațiile exterioare: Oudja spre Algeria și Figuig spre Sahara.

Inainte de a descrie caracteristica unora din aceste orașe, cred nimerit a mai da câteva detalii asupra *științelor, literelor și artei marocane.*

Trebuie să observăm că Coranul, sau cartea sfântă, rămâne primul monument literar de proză arabă. Tinerii musulmani îl învață pe de rost în școala coranică (msid) sub direcția institutorilor primari. El este punctul de plecare al altor științe, cari se învață în marele moschee, cu ajutorul profesorilor (ulema). Studenții sunt instalati în medersas sau colegii. *Invățământul superior* al moscheelor cuprinde: *științele sacre* (gramatica, conversațiile Profetului, teologia, dreptul); *apoi științele profane:* istoria, geografia, matematica, medicina, astronomia, etc.

Invătământul limbei berbere sau a limbilor străine și al științelor moderne, nu există. Studiile literare se fac în limba arabă.

Printre autorii marocani cităm pe Ibn Kaldoun, care a scris istoria berberilor și prolegomen (document filosofic).

Poezia este cultivată sub forme de epigrame, cântece de dragoste, elegii, cântece bachice, poeme descriptive, iar astăzi sunt la modă versurile consacrate personagiilor marcante.

Arhitectura musulmană se arată mai tânără ca cea din Iberia. Moscheele din Maroc nu au grandoarea celor din Kairouan sau Cordova. Minaretele sunt lipsite de eleganță și fără decor.

Dinastia Almoravizilor, Almohazilor și Merinizilor a contribuit ca arta musulmană să progreseze în această țară. Arta almohadă era rezervată războiului și religiei, iar cea merinidă se aplica la necesitățile variate ale vieței. Dacă arta almohadă s'ar compara cu cea romană, cea merinidă ar fi conrespunzătoare celei gotice.

In cât privește *artele industriale* marocane, încă se pot împărți în două: aceea a cetății (care se găsește în orașele importante) și cea rurală (practicată în câmpie sau la munte, prin berberi autohtoni).

Pe când cea din urmă nu utilizează decât produsele țării și se aplică în linii geometrice simple, pe oale nesmălțuite, la rogojini, covoare de lână sau păr, mantale beduine, etc; cea dintâi aduce materialele din străinătate și constă în decoruri cu arabescuri poligonale și epigrafe arabe.

Muzica musulmană este renumită. Regii Franței, Angliei și Siciliei dispută asupra ei. Ludovic XII adusese lângă el foarte mulți muzicanți musulmani.

Aceste revendicări ale preoţimei nu isvoresc decât din sentimentul celei mai sfinte şi celei mai elementare dreptăţi.

Cerem deci Onoratului Guvern să-şi dea seama, măcar în ceasul al II-lea de această nedreptate şi să pur ceadă la reparaţiile cuvenite.

Altfel, preoţimea noastră se va vedea silite — împotriva dorinţei sale, — să coboare cu năcazurile clerului şi cu prestigiul jignit al bisericii în mijlocul poporului pentru al lămuri asupra atitudinei vitrege a statului faţă de cel mai scump aşezământ al neamului.

În acelaş timp clerul îşi declină orice răspundere pentru consecinţele acestui fapt.

Propun ca pe baza acestei moţiuni să se alcătuiască trei adrese, una ţa ministerul de Instrucţie şi Culte, alta la ministerul de Finanţe şi a treia la P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

Inalt Prea Sfinţia Sa ia din nou cuvântul şi constată că aplicarea curbei retroactiv dela 1 Ianuar 1931 numai preoţimei e o jignire, care nu este permis statul să o facă. Preoţimea bisericii noastre nu este celibatară. Ştie că ea nu-şi împlineşte misiunea în legătură cu felul cum se plătesc salariile. Şi până aci s'au făcut toate intervenţiile necesare din partea Cons. Arhiepiscopesc.

Moţiunea este primită cu unanimitate şi se va trimite factorilor în drept.

Desbaterile programului se amână pentru ora 3.

După masă prof. I. Beleuţă ţine instructiva conferinţă despre «1500 de ani dela Sinodul ecumenic efesin (431). O oră şi jumătate ne-a împărtăşit din nesecatul izvor de cunoştinţe de ordin istoric şi dogmatic în legătură cu persoanele şi vremile veacului în care s'a ţinut sinodul ecumenic dela Efes — pentru care fapt, preşedintele exprimă adânca mulţumire a preoţimei.

A urmat raportul general despre activitatea despărţămintelor în cursul a. 1930, raport succint şi foarte instructiv, alcătuit şi citit de secretarul secţiei, păr. Ioan Bânda; în urmă este luat la cunoştinţă.

Se face darea de seamă despre situaţia financiară a secţiei.

Conform programului urmează alegerea comitetului, care este ales cu unanimitate după cum urmează, Preşedinte: Prot. E. Cioran, membrii: T. Scorobeţ, prof. I. Beleuţă, A. Nistor, P. Borzea, I. Duma, V. Oana, E. Stoica, I. Crăciun, I. Dăncilă, I. Ludu şi I. Bânda.

Păr. Ioan Todea citeşte după o scurtă introducere un proect de statut pentru ajutorarea familiilor preoţeşti în caz de deces, dându se şi alte ajutoare din caz în caz.

Ideia este primită cu multă însufleţire, ea va fi comunicată mai departe pentru a fi generalizată, făcându-se toţi paşii necesari, ca ea să poată ajunge realitate.

In rândul propunerilor s'a decis, intervenţiunea necesară pentru aprobarea şi asemnarea gradaţiilor pe seama preoţimei, de soarta cărora în acest an. nu se ştie. Asemenea pentru a se menţine retribuţiunile dela stat pentru administratorii parohiali.

La toate punctele din program au urmat discuţii serioase şi demne.

Preşedintele închide şedinţa la ora 8, mulţumind membrilor prezenţi pentru participare şi pentru viul interes dovedit la această adunare.

Biserică ortodoxă pe câmpia Turzii

Suveranul nostru, M. Sa Regele Carol II-lea, doreşte ca memoria primului domn al tuturor românilor să fie cinstită cu un semn de recunoştinţă durabil, zidindu-se în câmpia Turzii, acolo unde Mihai Viteazul a căzut pradă intrigilor, o biserică a neamului.

Arhitectul Ghica-Budeşti a primit însărcinarea, din partea guvernului, să facă planurile de clădire a acestei opere ce se va înălţa chiar pe locul unde a fost asasinat Viteazul Voevod, ale cărui rămăşiţe pământeşti vor fi aşezate în cripta bisericii ca o mărturie a trecutului când eram sfâşiaţi trupeşte şi sufleteşte, şi ca îndemn mai mult la datoria ce trebue s'o avem ca buni români şi buni ortodocşi.

Sf. Sinod

In şedinţa a 7-a, de Joi, la sumar I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului constată că hotărârile anterioare ale Sinodului nu stabilesc trecerea parohiilor din America sub jurisdicţiunea Patriarhiei, ci hotărăsc numai înfiinţarea unei episcopii în dependenţa canonică de Sinodul bisericii ortodoxe române. De aceea I. P. S. Sa se socoate şi mai departe episcopul canonic al parohiilor din America, precizând că patriarhia ortodoxă română este o instituţie în sânul bisericii ortodoxe.

I. P. S. Sa Gurie al Basarabiei comunică Sfântului Sinod rezultatul demersurilor făcute în chestiunea salarizării pe lângă dl C. Argetoianu, ministrul finanţelor, de către delegaţia Sinodului condusă de I. P. S. Sa.

Dl C. Argetoianu a recunoscut justeţea revendicărilor clerului relative la salarizare şi curba de 12%, însă a obiectat că în lipsă de numerar va căuta să repare nedreptatea acordând clerului renta de stat.

P. S. Sa arhiereul Veniamin Pocitan Bârlădeanu propune ca sfântul Sinod să dea o pastorală şi să ordone rugăciuni în toate bisericile pentru pacea generală a lumii.

P. S. Sa Lucian al Romanului aduce în discuţie regulamentul pentru determinarea drepturilor patriarhului şi ale sfântului Sinod.

La discuţia generală iau parte toţi membrii sfântului Sinod. I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae al Ardealului, a atacat anumite puncte din regulament, care după părerea I. P. S. Sale nu cadrau cu spiritul bisericii noastre.

Membrii sfântului Sinod s'au întrunit în cea de-a 8-a şedinţă Vineri dimineaţa la ora 9.

P. S. Sa arhiereul Andrei Crişan a cetit proectul de pastorală a Sinodului pentru încurajarea morală a credincioşilor, greu încercaţi de timpurile grele prin care trecem.

P. S. Sa episcopul Grigorie al Aradului a făcut un referat asupra proectului de statut al Asociaţiei studenţilor teologi, — Sfântul Sinod a aprobat acest referat.

Tot P. S. Sa a referat asupra situaţiei create absolvenţilor academiilor teologice din Ardeal, prin refuzarea înscrierei lor la examenele de capacitate ale profesorilor de religie.

Sfântul Sinod a hotărât să se intervină la ministerul cultelor pentru aplicarea art. 43 din legea înv. secundar, care le dă dreptul la acest examen.

S'a hotărât să se ceară ministerului de instrucţie să consulte sfântul Sinod în orce chestiune privitoare la învăţământul religios. —

Sfântul Sinod a dat în urmă delegaţie P. S. S arhiereului Veniamin Bârlădeanu să întocmească proectul pastoralei pentru pace.

S'a făcut referat, în legătură cu propunerea de a se canoniza martirii care au suferit din partea vrăjmaşilor neamului pentru naţionalismul şi credinţa lor.

Intre cei propuşi spre canonizare se află şi copiii lui Constantin Vodă Brâncoveanu şi unii dintre martirii cauzei naţionale din Ardeal.

Sinodul a hotărât să se ceară întâi tuturor eparhielor material documentativ şi apoi să solicite Sinodul ecumenic dela Vatopedi, ce se ţine în anul viitor, o procedură de urmat în asemenea cazuri de canonizare.

In urmă sfântul Sinod a aprobat bugetele pe anul în curs al institutului biblic şi al revistei Biserica Ortodoxă pe anul 1932.

Şedinţa s'a ridicat la ora 2 d. a.

Ultima şedinţă din actuala sesiune s'a ţinut Sâmbătă în 24 l. c.

S'au respins mai multe cereri de hirotonie a unor învăţători din Ardeal, stabilindu-se odată pentru totdeauna că astfel de hirotoniri nu se mai pot face.

Sf. Sinod s'a ocupat apoi de chestia pensionării preoţilor.

Sf. Sinod a hotărât în urmă să se proroge şedinţele actualei sesiuni până la 23 Noemvrie 1931.

Citiţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

S'ar putea distinge în această muzică vre-o 3 genuri:

1. „Mousemmiine", cu caracter religios sfânt. Aici avem cântece cu ison şi sunt însoţite de bătăi în palme.

2. *„Aliine"* amintesc vechile cântece andaluze. Orhestra se compune din un alto, o lăută cu 4 coarde şi tamburini. Câte odată un cântăreţ se alipeşte grupului. Cântecele se aseamănă psalmilor sau cântecelor creştine.

3. *„Chiouks"* conţine melodii compuse în araba vulgară şi se acompanează tot cu bătăi în palme. Au un alto şi o mandolină cu 2 coarde. Este o muzică sgomotoasă, gustată de popor.

Dansul nu se practică decât în reunirile femenine. La rurali, muzica este mai primitivă şi este însoţită de tambur, fluier. Tot la ei găsim şi un fel de dialoguri în felul chiuiturilor dela noi.

Muzica, în general, nu este după note, se învaţă după auz. Nu se cunosc decât textele poetice (Kaik). Călătorii pot aprecia această muzică, asistând la serbările sezoniere ale frăţietăţilor religioase.

Temele muzicei lor sunt simple, mascate de variaţiuni constante, corespunzătoare arabescurilor ornamentale.

Ritmul este straniu, neaşteptat, puţin greu de priceput. —

Printre principalele oraşe ale Marocului francez distingem:

Casablanca, metropola Marocului nou. Prima celulă a oraşului o constituie „Dar Beida", care pare o insulă în cetatea nouă, ce debordează oraşul din toate părţile. Casablanca este un oraş nou, construit pot zice americăneşte, în 20 ani.

Pentru a face faţă viitorului, acest oraş rămâne un perpetuu şantier. La Casablanca elementul european domină viaţa economică, iar cel indigen imigrează în interior. Din 105 mii locuitori 40 mii sunt europeni. Este un fel de Cartagenă modernă. Casablanca este oraşul oamenilor de afaceri, îndrăzneţi şi tenaci, oraşul iniţiativei şi acţiunei, care intinde influenţa sa asupra centrului şi sudului Marocului. Este dotat cu un port şi considerat ca o cetate industrială.

Fezul este oraşul în care domneşte islamul şi istoria trecutului. Aci e o situaţie topografică privilegiată, cu o priveliişte încântătoare. Este aşezat în mijlocul grădinilor, printre ape curgătoare, în centrul unei câmpii fertile, la întretăierea marilor drumuri, cari vin din E., N. şi Sud. Este un oraş burghez şi industrial. Este centrul politic şi intelectual. Fezul este capitala autentică şi durabilă a Marocului. Până în sec. XIX avea 80 mii locuitori şi forma o massă excepţională a islamului. De câţiva ani acest oraş închis, fiind gelos pe alte oraşe, începu să se dubleze cu un alt nou oraş, supus încă indigenilor şi care cuprinde vre-o 5000 europeni.

Marakesch este, fără contestaţie, capitala de sud. Este metropola berberă, leagănul Almoravizilor şi Almohazilor. Oraşul Atlasului. Un imens „Ksar" saharian în plin Maroc, cu 150.000 locuitori. Este un oraş plin de aier, foarte animat, cu străzi pline de lume, cu palate şi grădini magnifice.

Toate pistele munţilor vin să se unească la porţile sale. Este basarul şi caravan-serailul sudului. Oraşul modern nu este decât un apendice, un mic cartier europenesc, situat în mijlocul palmierilor şi care aşteaptă să devină centrul turistic al munţilor şi deşertului.

Rabatul este noua capitală a Marocului. El reprezintă un echilibru şi o legătură între Marocul indigen şi Marocul nou. Impreună cu oraşul Sale, care stă în faţă, reprezintă o aglomeraţie indigenă de 65.000 locuitori, din cari 15.000 europeni. Este o capitală istorică şi unul din centrele cele mai vechi şi mai populate ale Marocului. Este oraşul burghez şi de literaţi. Alături de partea indigenă, oraşul european se desvoltă prin vilele, bulevardele şi grădinele sale. Rabatul este capitala administrativă, centrul intelectual, oraşul funcţionarilor, reşedinţa marilor afaceri, care privesc Marocul. Rabatul nou este clădit cu mult gust şi cu o grijă în cât priveşte higiena şi urbanismul. El se asociază muncii părţii vechi fără să caute să o străbată sau să o domine. Rabatul este capitala politică a Marocului şi reşedinţa prezentă a Sultanului,

De-ale sectanților

Era în ziua de 16 Octomvrie 1931, — ziua aniversării nașterii M. Sale Regelui nostru.

Fiecare cult, din cuprinsul țării noastre, avea datoria să îndrepteze rugi către Domnul cerului și al pământului, să țină pe augustul nostru Suveran multe zile, într'o domnie plină de rodnicie și de urmări fericite pentru popor.

Veți crede poate că toate aceste culte au făcut după cum imperios se cerea?

Eram de față când, în momentul începerii unei astfel de festivități, doi adventiști, părinți de copii, cu o îndrăzneală provocătoare adună pe toți copiii adventiști din sala festivă și îi duc acasă...

Pentru ce? Se sfârșise școala? Nu. Era festivalul, ce se dădea cu ocazia aniversării nașterii unui Rege a cărui inimă cuprinde bătaia inimii a 18 milioane de cetățeni, și lor, — adventiștilor, — nu le era permis să se roage în felul lor și să preamărească împreună cu ceilalți cetățeni faptele părintelui țării. Ei trebuiau să lipsească ostentativ, și să nu permită nici copiilor de școală să se obișnuiască cu acest fel de a serba.

Copiii lor, adventiști, îș primesc educația în școalele statului, ear părinții lor iau atitudini anarhiste. Ce vor fi făcând aceia cari îș primesc educația în școala *lor* din Diciosânmărtin, sau din școala adventistă dela Stupini, jud. Brașov? Pericolul există, — și dacă nu vom veghia cu toții, ca viermele sectar să nu pătrundă în sufletul și credința oamenilor, primejduim unitatea neamului.

Puterea neamului nostru de mâne este rezultatul educației lui de astăzi. Copiii adventiști, când refuză educația crezului și cu aceasta și dragostea de patrie și dinastie, la îndemnul părinților și a conducătorilor lor, mâne vor deveni aprigi dușmani ai unității de azi și înfocați aderenți ai anarhiei.

Așezămintele a căror grijă supremă este de a da educația sănătoasă odraslelor cetățenilor țării, nu ar trebui oare să se gândească la acești copii lăsați la discrețiunea poftelor sectante?

Atâta timp cât sectanții și copiii lor refuză fățiș să urmeze dispozițiile legiferate, întreb: care va fi gestul de conștiință și datorie al celor chemați să supravegheze educația în școli? Indiferentism sau indulgențe nemotivate, ca și până acum?

Pr. *Al. Florea.*

Inaugurarea unui cămin

Duminecă, în 25 l. c., s'a făcut la Cluj inaugurarea *Căminului ziariștilor români*, cumpărat anul acesta de Sindicatul presei române din Ardeal și Bănat.

Grație generoaselor donațiuni, între care loc de frunte are fondul întemeiat pentru ziariști de fericitul mecenate *Dr. Ioan Mihu*, fond trecut în chivernisirea Sindicatului, s'a putut cumpăra o casă corespunzătoare, cum este imobilul cu două etaje, din Calea Victoriei 23 în Cluj.

Toți membrii sindicatului poartă vie recunoștință memoriei celuice a întemeiat fondul ziariștilor ardeleni. Nobilul suflet al neuitatului întemeetor, care înțelegea trebuințele și suferințele gazetarilor, este evocat, an cu an, prin parastase pioase organizate de sindicat.

Căminul, cumpărat cu peste un milion de lei, mai aduce și un venit anual de aproape un sfert de milion de lei pe seama sindicatului. —

Sărbătoarea inaugurării s'a început prin parastas la vechea «Biserică din deal», unde a slujit P. S. Sa episcopul Nicolae, în memoria răposaților Dr. Ioan Mihu și Dr. Valeriu Branisce, făcându-le elogiul într'o frumoasă cuvântare.

A urmat apoi sfințirea localului. Reprezentanții autorităților: cler, armata, universitate, comerț și finanțe, au ținut să se asocieze sărbătoarei gazetărești.

Primul cuvânt l-a ținut, președintele sindicatului, dnul I. Clopoțel, zicând:

«Sărbătorim azi o izbândă: Inaugurăm cea dintâi casă a ziariștilor români din Ardeal și Banat, organizați după Unire în Sindicat profesional.

Ideea întemeerii unui fond de ajutorare a ziariștilor români, cari luptau cu infinite mizerii, și duceau o viață necăjită de salahori, fără nici o perspectivă de o soartă mai blândă și o existență mai sigură, a luat ființă în mintea luminoasă, calmă și prevăzătoare a marelui solitar dela Vinerea de lângă Orăștie: Dr. Ioan Mihu în 1911. El este adevăratul ctitor al acestui cămin, el este patronul societății noastre de presă, figura sa înțeleaptă și binefăcătoare o evocăm în primul rând astăzi printre noi, în sensul pietății față de memoria sa și al recunoștinții față de fapta sa». —

P. S. Sa episcopul Nicolae vorbește despre marele său prieten Valeriu Branisce, unul din «ctitorii» așezământului inaugurat, luptător și ziarist de frunte al cauzei naționale. Adresându-se apoi ziariștilor îi îndeamnă să asvârle dinaintea lor călimara veninului și urei, muindu-și condeele numai în a frăției și dragostei.

S'au mai rostit și alte numeroase cuvântări însuflețite, urmate, după amiazi, de ședința unor interesante conferențe.

Aniversarea nașterii M. Sale Regina Maria

In 29 Octomvrie a. c. fiind aniversarea zilei nașterii a Maiestății Sale Regina Maria, văduva marelui Rege Ferdinand I, orașul Sibiu a fost frumos pavoazat cu drapele naționale, iar la ora 11 a. m. în catedrală s'a oficiat un serviciu religios, pentru îndelungă viață și sănătate a văduvei Regine, din partea P. S. Sale arhiereului Vasile, înconjurat de preoțimea catedralei.

Au asistat I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae cu membrii Consiliului arhiepiscopesc, dnii ofițeri din garnizoană în frunte cu dl General Economu, Comandantul Corpului 7 de armată și șefii autorităților administrative și civile.

Inaintea catedralei era postată o companie a Reg. 90 Inf., cu drapel și muzică militară, dând onorurile.

După eșirea din catedrală dnul General Economu prin cuvinte alese a accentuat că Maiestatea Sa Regina Maria în timpurile cele mai grele ale poporului român s'a identificat întru toate atât cu aspirațiunile, cât și cu durerile și suferințele lui.

Deci trebue să i păstrăm veșnică recunoștință (Urale de «Să trăiască» la adresa Maiestății Sale Regina Maria).

Apoi a urmat defilarea.

Un congres

In ziua de 27 Octomvrie 1931 s'a ținut congresul statutar al organizației Național-Liberale de sub șefia dlui G. Brătianu, din județul Sibiu, la ordinea de zi fiind alegerea organelor de conducere și discutarea anumitor chestiuni de interes politic și în special a atitudinei pe care organizația va trebui să o observe în raporturile sale cu centrul și celelalte instituțiuni ale vieții de stat și cetățenești.

In acest sens s'a făcut din partea președintelui Dr. G. Măcelar, adv. Sibiu, două propuneri cari formează pivotul activității organizației și cari să fie înscrise în programul sartidului, anume: 1. pentru provederea oficiilor publice ale județului și reprezentarea lui să fie aplicați localnicii; 2. reabilitarea bisericii ortodoxe în toate drepturile și onorurile ce i se cuvin.

In ce privește prima propunere se specifică, că ea nu pornește dintr'un spirit regionalist, ci este făcută în nădejdea că astfel interesele obștești vor fi mai bine servite fiind colaborarea între populațiune și conducători mai strânsă și mai loială.

In ce privește a doua propunere pentru realizarea ei va milita un vechi luptător al bisericii, prof. Dr. I. Matei și vrednicul protopop E. Cioran.

Propunerile după expunerea motivelor și documentarea lor, au fost acceptate de congres cu unanimă insuflețire și cu nădejdea că se vor putea realiza fără antagonisme.

Mai mulți învățători și învățătoare, vreo zece, cu totul, din județul Bihor, și de sigur împreună cu alții din celelalte județe, sânt puși în disponibilitate fiindcă n'au putut trece examenul «de definitivat» al statului. Toți acești nenorociți, cari încetează de a mai face parte din corpul didactic, aveau *diplomă* de capacitate dela școalele normale și mai mulți ani de dăscălie. In ce situație sânt puși învățătorii, unii cu familie, în urma dispozițiilor neomenești ale examenului «de definitivat», dela care au fost respinși?! — Când școalele primare românești nu erau *toate* ale statului, ci mai erau și confesionale, adecă ale *bisericii* noastre, nu s'a pomenit să se petreacă asemenea lucruri. Etatizarea, cu orce preț, se răsbună și se va mai răsbună.

Meknes este un oraș makhzen, imperial, cu vre-o 30.000 locuitori, din cari 4000 francezi.

Populația, deși în originea sa primitivă este berberă, în prezent se arată musulmanizată și numără mulți șerifii, descendenți ai Profetului. Are și câteva mii de negri, descendenți din renumita gardă a lui Moulay Ismail.

Cetatea cu „sucurile", „funducurile", buticele, străzile unde verminează berberii, mai ales în zilele de târg, cu porțile sale grandioase (Bab Mansour), cu monumente strălucite (medersas, palatul și aguedalul); cu magnifici arbori fructiferi, (în special olivi), umple de uimire și de mulțumiri pe voiajor.

Situația sa în mijlocul câmpiilor fertile și la îndemâna triburilor din Atlasul mijlociu și Zerhoun, îi permite să devină o piață importantă agricolă și industrială.

Exploatația forestieră și resursele turistice îi asigură un frumos venit.

Totdeauna desfătarea, are soț pe întristarea.

Prorocia Mesianică[1])

Pentru ca conștiința religioasă judaică să nu cadă într'o exagerată încredere de sine, trebuia să fie totdeauna înaintea poporului, gândul, că el numai de aceea e popor ales, pentru a servi în mâna lui Dumnezeu, ca unealtă de mântuire pentru alte neamuri, că starea-i actuală e ceva trecător și că nici de cum nu i-e dat a rămâne pentru totdeauna în acea strictă separațiune de toate celelalte popoare și oameni, ca închis între ziduri. Fiecare judeu trebuia să privească către un timp, în care zidul de despărțire trebue să cadă, și-aici stă doar învățătura despre un mare profet și mântuitor al neamului care trebuie așteptat, în care învățătură se concentrà totul, dela care învățătură toate celelalte din lege și ritual îș primeau lumina, poziționea și insemnarea lor corespunzătoare. Sperați, așteptați voi un Mesia? și pe care? De această întrebare atârnà soartea națiunii. Inchipuirea lor despre Mesia, trebuia să fie sarea care să păstreze întreaga lor viață religioasă de stricăciune și putrefacție. Dacă în ce privește păgânii se zicea, că precum e poporul așa și Dumnezeu pe care-l au, atunci trebuia să se spună despre israeliți: precum ei pe timpul marei crize vor trebui să se adapteze massei, așa va fi și Mesia pe care-l doresc, în care se'ncred, va fi reflexul fidel al mentalității lor. De fapt cărțile profetice au oferit multe trăsături ale portretului, omului mântuirii, prin care după așteptarea părinților, Dumnezeu va milui pe poporul său; aceste trăsături au fost împrăștiate însă, și'n amurgul lor poetic, în aparentele lor contraziceri, prin implinire încă neclarificate, au lăsat-o mare latitudine bunului plac în interpretare; capriciului încărnatului evreu nu-i venea greu dacă lăsà la o parte trăsăturile și tâlcuirile cari îi păreau nefavorabile, și să-și făurească, din alte locuri, un chip al lui Mesia după bunul plac al inimei sale. Lucrul acesta se simte bine, dacă se compară starea evreilor dela Pompeiu încoace, cu ideile și speranțele Mesianice, precum au fost desvoltate în cărțile sacre în general din treaptă în treaptă.

De cinci ori se 'mpărtășește protopărinților poporului, lui Avram și nepotului său Iacob promisiunea, că ei cu urmașii lor vor fi spre mântuirea tuturor popoarelor pământului, (Moisi 1, 12), că cunoștința lui Dumnezeu, înțelegerea, va trece prin sămânța lor asupra tuturor popoarelor și că acestea din urmă nu-și pot dori o mai mare fericire decât de-a face parte din urmașii lui Avram.

Prin chemarea lui Iacob, a fost destinată seminția Iuda mai întâi, ca vrednică purtătoare și unealtă a economiei dumnezeești: «Sceptrul din Iuda nu va lipsi să rămână toiagul de conducător între genunchii lui, până ce Șilo (pacea sau liniștea, ceeace înseamnă, cel mare, urmașul lui Iuda, aducătorul binecuvântatei păci) va veni; de el vor asculta toate neamurile (Moisi 49, 10).

Decând David a primit făgăduința, că regatul, casa și scaunul său, vor rămânea în veci, dinastia lui era de care profeții îș legau speranțele și prorocile lor. Casa lui David va

[1]) Din l. germană după: Dollinger, «Heidentum und Judentum».

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a întors, Duminecă în 25 Octomvrie cu trenul de dimineaţă, dela Bucureşti la reşedinţa Sa.

Sfinţire de biserică. Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul nostru Nicolae va târnosi în Duminecа viitoare în 1 Noemvrie, biserica din Deva, radical renovată şi pictată.

Sfinţiri de biserici. Prea Sfinţia Sa, arhiereul-vicar Dr. Vasile Stan, a sfinţit în zilele de 25 şi 26 Octomvrie a. c. bisericile noui din parohia Hajdău şi Poeniţa Voinii, aparţinătoare protopopiatului Hunedoara.

Cu aceasta ocaziune a făcut vizitaţiune canonică şi în parohiile Baia Craiului şi Ghelar.

In această călătorie P. S. Sa a fost însoţit de consilierii: Dr. Andrei Gâlea şi Ieronim Grovu, de protopopul Dr. Vasile Oana şi diaconul Ioan Dinu, precum şi de preoţimea din protopopiatul Hunedoara.

Amănunte se vor da în numărul viitor.

Comitetul pentru ridicarea unui monument în capitală, marelui român şi patriot «Nicolae Filipescu», roagă autorităţile şi persoanele care au primit liste de subscripţie să binevoiască a le înainta *Senatului* cât mai neîntârziat, împreună cu sumele ce au putut colecta în acest scop, fie prin mandate poştale sau scrisori de valoare, fie albe, pentru justificare şi bună regulă.

«Materialul de otravă». Primredactorul dela ziarul sibian *Tageblatt*, care vrea să fie glasul poporului german din România, scrie în editorialul său dela 28 Octomvrie a. c.: «*Noi* (dela Tageblatt, spune —n), *sântem de părere, că din ziua când «Universul» şi-ar sista apariţia, publicitatea românească ar fi norocos liberată de o considerabilă grămadă de material otrăvit*». Aceeaş părere o rosteşte —n despre ziarele *Ordinea* şi *Lupta*; — probabil, lista aceasta neagră de gazete româneşti se va continua în numerele viitoare. In schimb însă domnul primredactor —n dela *Tageblatt* se fereşte, în cercetările sale, aşa de nepărtinitoare, să se ocupe da materialul de otravă b. o. dela *Brassói Lapok* şi dela confraţii săi minoritari, cari fac zilnic iredentismul constatat de presa românească şi menajat tocmai de dl minus *n* dela Tageblatt.

Sărbătoare economică. Ministerul instrucţiunii învită pe toţi directorii şi directoarele şcoalelor să ia măsuri, ca în ziua de *31 Octomvrie* să se ţină tinerimii şcolare vorbiri prin care, arătându-se foloasele pentru societate, tinerimea să fie îndemnată a face şi a sfătui şi pe alţii să facă economie.

Sfinţire. In ziua de Duminecă, 1 Noemvrie 1931, se sfinţeşte *lespedea* de pe mormântul lui Avram Iancu dela Ţebea zărăndeană. Iniţiativa aşezării unei lespezi pe locul acesta a luat-o anul trecut dl Gheorghe I. Brătianu. Peatra a fost artistic sculptată după desenurile dlui arhitect G. M. Cantacuzino. Comitetul, constituit din mai mulţi fruntaşi ai vieţii noastre publice, va preda lespedea, în ziua amintită, autorităţilor locale în cadrul unei festivităţi cuvenite.

Parastas. Luni în 26 Oct. a. c., ziua sfântului martir Dimitrie, s'a oficiat în biserica ortodoxă română din Sibiu-Iosefin, prin părintele paroh I. B. Boiu, parastas întru veşnica odihna a fericitului fundator *Dim. Andronic.* După parastas, în sunetul clopotelor, s'a făcut procesiune la mormântul marelui defunct. In veci pomenirea lui.

Rezultatul general al examenului de bacalaureat, din sesiunea din toamnă, este: S'au prezentat 5223 condidaţi, au reuşit 3234, sau în procente 61·90.

Vizitarea muzeelor. O circulară a ministerului instrucţiunii cere directorilor de şcoale secundare să organizeze excursii la muzeele locale şi la bisericile monumente istorice. Elevii, conduşi de profesori, îş vor nota explicaţiile date şi vor fi obligaţi să înveţe aceste explicaţii.

La sate. In Duminecile săptămânilor din urmă ale toamnei din anul curent, conducătorii despărţământului de plasă *Nocrich* al Asociaţiunii culturale au ţinut o serie de conferenţe potrivite, cercetând toate comunele despărţământului. In Ilimbav, Marpod, Săsăuş, Chirpăr şi Vurpăr au cuvântat sătenilor preoţii din partea locului şi alţi intelectuali. Tinerimea şcolară, condusă de învăţători, a întregit programul conferenţelor pentru popor cu frumoase cântări religioase şi naţionale, cu recitări şi dansuri. Deşi timpul nu era totdeauna favorabil, locuitorii români ai satelor amintite, iubitori de lumină, au dovedit interes deosebit pentru activitatea culturală a celor coborâţi în mijlocul lor ca îndrumători cu râvnă şi dezinteresaţi.

Câţi locuitorii au *oraşele* din Transilvania, Bănat, Crişana-Maramureş? *Transilvania:* Cluj 98.550; Braşov 56.234; Sibiu 48.013; Târgu-Mureş 36.116; Turda 20.057; Carei 16.085; Petroşani 15.377; Dej 15.311; Mediaş 15.244; Bistriţa 13.251; Sighişoara 13.096; Alba-Iulia 12.457; Gheorghieni 10.948; Sf. Gheorghe 10.942; Deva 10.593; Aiud 9478; Sebeş 9.213; Reghin 9182; Odorhei 8592; Zălau 8154; Făgăraş 7928; Şimlăul Silvaniei 7496; Orăştie 6857; Gherla 6659; Sânmărtin 6355; Huedin 5469; Tg. Săcuesc 5147; Mercurea Ciuc 5014; Blaj 4716; Hunedoara 4629; Dumbrăveni 3827; Năsăud 3527; Haţeg 3401; Abrud 2456. Total 512.374. — *Banat:* Timişoara 91.866; Lugoj 23.674; Reşiţa 20.008; Oraviţa 9646; Caransebeş 8838; Craşova 8428; Lipova 6069. Total 168.529. — *Crişana-Maramureş:* Oradea 82.355; Arad 77.225; Satu-Mare 49.914; Sighet 27.646; Salonta 15.176; Baia Mare 13.882; Beiuş 4294; Baia Sprie 4149. Total 274.641.

ŞTIRI LOCALE

Sfinţire de cruce. Duminecă în 18 Octomvrie a. c., s'a sfinţit sfânta Cruce menită a se pune pe vârful turnului sfintei biserici ortodoxe române din Sibiu-Iosefin. Actul sfinţirii şi sfinţirea apoi s'a săvârşit din partea M. On. domn parohul *Ioan B. Boiu*, asistat de M. On. domn profesor *Dr. N. Terchilă.* Naşi la sfinţirea crucii au fost dnii *Ilie Măcelariu* şi *Gheorghe Poponea.* Atât la sfânta liturghie, cât şi la actul sfinţirii a dat răspunsurile corul Academiei teologice. Sfânta biserică a fost plină de credincioşi, cari după finea slujbei şi frumoasa cuvântare a părintelui paroh I. B. Boiu, au semnat actul comemorativ, care s'a aşezat apoi în globul sfintei cruci. — Crucea veche, care s'a luat din vârful turnului, era uzată, încât reclama alta nouă în locul ei. — Notăm, că în globul crucei vechi nu s'a aflat nici o urmă care să indice anul, când s'a fost ridicat. Crucea veche a fost însă ciuruită de gloanţe, martoră fiind la războiul mondial. Crucea nouă înaltă peste trei metri, a fost aşezată pe vârful turnului Marţi în 20 Octomvrie, de către măestrul tinichigiu şi instalator Fred Schott din Sibiu.

Licitaţiune. Tabloul despre mărfurile şi obiectele preţioase, care se vând la licitaţiune în 11 Noemvrie şi zilele următoare la Institutul de zălogire, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 19, se poate vedea la Autoritatea industrială I inst. strada Mitropoliei Nr. 4, uşa 28, în zilele săptămânale dela ora 9—13 a. m.

CARŢI ŞI REVISTE

Anuar. A apărut anuarul al XII-lea, pentru 1930—1931, al Şcoalei normale «Andrei Şaguna» a Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, publicat de regretatul director Eugen Todoran. — Anuarul de faţă al acestui institut — cu un trecut respectabil de 145 ani şi cu 78 ani dela reorganizare prin marele Andrei, — conţine, pe lângă cronica anului şcolar 1930/31, cuvântarea directorului la înmormântarea fostului profesor Dumitru Comşa, şi o conferenţă, ţinută D. I. Radu la serbarea şcolară, în care a vorbit despre: Sărbătoarea pomilor şi a pasărilor.

---

fi vecinică, Dumnezeu însuşi e vecinic în el şi 'n sămânţa lui. (Ps. 18, 51).

Insuşi David a stiut că Dumnezeu a făcut cu el o legătură vecinică (2 Sam. 235). Numele lui, e scris, va fi în veci, până când va străluci soarele va fi binecuvântat şi preamărit. (Ps. 72, 17) Acest domnitor vecinic va îngădui să participe toate neamurile la fericirea împărăţiei sale. Se vor bucura, îndeosebi, cei săraci şi nenorociţi de-o soarte mai bună, Ps. 21, 72). Preoţia şi regalitatea vor fi îmbinate în el, însă o preoţie de altă natură decât cea a lui Aron şi de-o durată eternă. (Ps. 110).

Toate popoarele îi vor fi supuse, toţi regii îi vor servi. Numele lui va rămânea în veci, şi până va sta soarele se va re'noi din generaţiuni în generaţiuni cari se vor succedà ne'ncetat. (Ps. 72, 7).

Aşa s'a obţinut speranţa unui vlăstar al casei lui David, care să întemeieze şi să stăpânească nou formatul regat, şi care va aduce şi pe celelalte popoare ale pământului în serviciul şi la credinţa lui Iehova, astfel ca toate neamurile pământului să vină cu comorile lor la Ierusalim, şi acolo să se roage înaintea lui. Chiar şi locul naşterii viitorului Mântuitor, Betleem, a fost aproape numit. (Mih. 5). De Dumnezeu dăruitul vlăstar va fi semnul celui de aşteptat; e înfăţişat ca un învingător ne'nduplecat, care înfrânge orice împotrivire, orice răsvrătire împotriva majestăţii sale. Impărăţia lui va supraveţui şi umilì pe toţi duşmanii săi, cari sunt şi duşmanii lui Dumnezeu. In acea împărăţie se va declarà pentru primaoară domnia Mesiei peste tot pământul — «dela mare la mare şi dela râu până la marginile pământului». — Atunci se va'ncepe activitatea lui vădit spirituală şi binecuvântată cu dulci cuvinte de pace. (Zah. 9, 9, 10). De aici înainte se multiplică descrierile cari trezeau înclinaţiunilor fiilor lui Avram, închipuiri linguşitoare. Imperiul Mesianic se va'nfăţişà ca o monarhie universală judaică, iar evreii şi regele lor vor domnì într'o domnie netrecătoare. Insă ca contraponduri simţite şi în cea mai oribilă contrazicere, cu acele perspective strălucitoare, apar şi tablouri ale unui suferind şi cu toată umilirea acoperit Mesia.

In Psalmi apare chipul unui drept, încercat de grozave chinuri, ca un om strein oarecum, pe care duşmanii îl batjocoresc ca pe un perdut şi chinuit. Fiecare membru din corpul omului cu totul nesocotit de conaţionalii săi sufere (Ps. 22). Examinându-şi corpul mort de oboseală, îşi numără fiecare oscior, în timp ce vrăjmaşii din jur se desfătează privindu-i chinul, împărţind hainele sale loru-şi şi pe cămaşa lui aruncând sorţi. Şi aceste suferinţe fără pareche ale unui om vor fi pricina unei mari convertiri a păgânilor, vor face ca toate neamurile să se închine adevăratului Dumnezeu (Ps. 22, 28, 29).

Cu mult mai bine alcătuit apare acest chip al suferindului Mesia la Isaia. Sluga lui Dumnezeu, Emanoil, Vlăstarul (Zemach) e chemat de Dumnezeu din pântecele maicii sale (49). «Dumnezeu i-a dat spiritul său (42) şi-a pus cuvintele sale în gura lui (51, 16). Va deschide ochii orbilor, va aduce suferinzilor veste bună şi va anunţa celor prinşi în închisoare libertate. (61, 1—3). Va deveni mântuitorul celor ce se vor întoarce dela păcatele lor în Iacob şi va fi totodată o lumină pentru toate naţiunile (59, 20), (42, 4, 6) şi asupra lui slava lui Iehova se va resfrânge până la sfârşitul veacului (49, 6). Acest servitor al lui Dumnezeu va fi legătura lui Dumnezeu cu poporul său (în persoană) şi mijlocitor între popor şi Dumnezeu (42, 6; 49, 8). Dela el va purcede legea nouă, a noului legământ. După aceasta profetul ne arată suferinţa acestei slugi: Nebăgat în seamă, părăsit, încărcat de rane precum este, nenorocirea sa trezeşte scârbă oamenilor, cari privesc la suferinţa lui ca la o ispăşire a vinei sale, pe când el sufere de bună voie, ca nevinovat, ceeace noi ca vinovaţi am fi meritat. Păcatele noastre le poartă, suferinţele noastre le-a luat asupra-şi, e rănit pentru faptele noastre rele, iar prin rana lui noi toţi ne vom vindecà. Ca un miel dus spre junghiere sufere şi moare pentru păcatele noastre (53, 7, 8). O jertfă de prinos îi este suferinţa şi moartea-i (53, 13). Pentru aceea şi Dumnezeu îl va preamări; pe mulţi prin înţelepciunea sa îi va duce la adevăr, iar Dumnezeu îl va face stăpânitor al popoarelor (55, 4). Aşa este acest servitor al lui Iehova totodată şi rege, cărui rege să ne închinăm; el merge prin umilire la înălţare, prin moarte la viaţă; învinge fiind supus şi-şi încoronează opera dupăce pare a fi nimicit.

(Urmează).

Nr. 565/1931. (83) 3—3

Concurs

Se publică concurs cu termin 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Lupşa**, din protopopiatul Oltul.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiunea parohială: 10 jug. fânaţ şi 9 jug. pădure.
3. Câte 8 (opt) cofe de bucate dela fiecare familie (dela văduvi jumătate).
4. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererile de concurs, însoţite de actele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc Oltul, în Şercaia, până la terminul fixat.

Concurenţii sânt invitaţi să se prezinte în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Şercaia, la 10 Sept. 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înţelegere cu consiliul parohial din Lupşa.

Valeriu Judele
adm. prot.

Nr. 340/1931. (84) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II **Spring**, protopopiatul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul, dela stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială 29 jug. 1000 st. □, arător şi fânaţ, folosirea grădinei bisericii şi terenul de ½ jug. dat pentru casă parohială.
3. Stolă după învoială.
4. 6 sorţi de lemne de foc anual din pădurea bisericii.
5. De locuinţă se va îngriji parohul, consiliul îi va vota un relut de cvartir după învoială.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile de concurs cu documentele necesare oficiului protopopesc din Mercurea, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 6 Octomvrie 1931.

Oficiul protopopopesc ort. rom. în înţelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopop

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura, manualele de religie aprobate de Sf. Sinod pentru şcoalele primare:

NICOLAE CRIŞMARIU

Istorioare biblice ed. IX Lei 20
Istorioare bisericeşti „ V „ 20
Catehism „ V „ 20

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare

Introducerea
în sfintele cărţi ale
Testamentului nou

de

Arhipresbiterul-Mitrofor
Dr. VASILE GHEORGHIU
profesor titular al studiului biblic şi al exegezei T. N. la facultatea de teologie din Chişinău

Preţul Lei 560·—, plus spese postale Lei 20·—

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

Citiţi

MEMORIILE

Arhiepiscopului şi Mitropolitului
Andrei Şaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustraţiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Şaguna despre fapte şi întâmplări momentuoase din viaţa sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Preţul: 25 Lei

Dela Librăria Arhidiecezană se poate procura:

Plângerile lui Ieremia

şi

Critica mai nouă

de

NICOLAE NEAGA
Profesor la Academia de Teologie

Preţul Lei 25·— plus spese poştale Lei 15·—

REVERENZI ŞI ODĂJDII PREOŢEŞTI

(41) 3—7

Dumitru Duşleag
Sibiu Târgul Peştelui 12 Sibiu

Ştofe şi brâne în depozit perm.

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declaraţiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuţia pentru ratificarea Concordatului, în şedinţa dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop şi Mitropolit

Preţul Lei 30·— + spese Lei 5·—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţând preţul prin mandat poştal.

In editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut şi se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOS
profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA
bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată
de
Dr. DUMITRU STANILOAE
profesor la Academia teologică „Andreiană"

Preţul Lei 300·—, plus spese poştale Lei 20·—

Librăriilor şi direcţiunilor institutelor teologice pentru comande de cel puţin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

In editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut şi se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

Istoria Desrobirii Religioase a Românilor din Ardeal
în secolul XVIII

de

SILVIU DRAGOMIR
profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. II

cu 75 documente anexate.

Preţul Lei 400, plus spese de poştă Lei 20.

Volumul I costă Lei 200

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane şi se află de vânzare la Librăria arhidiecezană de aici din Sibiu broşura:

„Profeţii mesianice în vechiul Testament"

texte alese de dl NICOLAE NEAGA, profesor suplent la Academia teologică «Andreană», din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentruca să fie cât mai accesibile la instrucţiunea din Exegetică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanţa lor mesianică. Preţul unui exemplar e Lei 55·—. Librăriilor şi direcţiunilor institutelor teologice pentru comande de cel puţin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană.

ORDINEA BAILOR

Baie în bazenul de înot şi lecţii de înot

Pentru bărbaţi:

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m.
Joi:	dela 8—10 ore a. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m.
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m.
Duminecă:	dela 7—9 ore a. m.

Pentru femei:

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m.
Vineri:	închis
Sâmbătă:	închis
Duminecă:	dela 9—10 ore a. m.

Baie de familie:

Luni:	închis
Marţi:	dela 1½—7½ ore seara pr. ur.
Mercuri:	dela 1½—7½ ore seara
Joi:	dela 1½—7½ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Duminecă:	dela 10—12 ore a. m.

Pentru bărbaţi:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	dela 1½—7½ ore seara preţuri urcate
Mercuri:	dela 1½—7½ ore seara
Joi:	închis
Vineri:	închis
Sâmbătă:	dela 8—12 ore a. m., dela 1½—5 p. m., dela 5—7½ ore seara preţuri reduse
Duminecă:	dela 7—12 ore a. m. preţuri urcate

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Joi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 oie p. m.
Duminecă:	dela 7—10 ore a. m.

Pentru femei:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	închis
Mercuri:	închis
Joi:	dela 1½—7½ ore seara preţuri urcate
Vineri:	dela 1½—5 ore p. m. dela 5—7½ ore seara preţuri reduse
Sâmbătă:	închis
Duminecă:	închis

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Duminecă:	dela 10—12 ore a. m.

BAI DE PUTINA

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Mercuri:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Joi:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Vineri:	dela 8—2 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—2 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Duminecă:	dela 7—2 ore a. m.

In zilele de sărbătoare are valoare ordinea de Duminecă.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.